

Inserati se sprejemajo in velja tritopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo administracije in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stalnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Boj nemčurstvu!

VI.

Nemčurstvo je goba, ki raste le tam, kjer kaj drugega razpada, ki se tedaj redi ob krvi in soku drugih stvari, enako ropni živali. Zato ne more trpeti nič zdravega, cvetočega zraven sebe in zatira vse, kar mu je na poti; na poti pa mu je vse, kar ni njegove podobe, njegovega duha. A v kljub temu, da se redi iz konca zdravih elementov, je vendar-le ono samo že razpad vsega narodovstva, je prehajalni štadij od nekaj do nič, tako kakor je n. pr. gnjiloba prehajalna ali srednja stopinja med živalstvom ali rastlinstvom in — prahom. Zavoljo tega nemčurstvo ni zmožno poganjati iz sebe nobenega duševnega cveta, roditi nobenega duševnega sadu. Brž ko je posameznemu človeku ali pa kakemu narodu odvzeta narodnost, potlačen mu je tudi duh, postržene so mu peruti duha. Ponemčeni ali poitalijančeni narodi nimajo nikake poezije niti literature, to polje ostane neobdelano in zapuščeno. Izgledov imamo dovolj. Nemci imajo n. pr. zares veličansko literaturo, a ta izhajala je vedno in izhaja še zdaj iz nemcev domoljubov, nikakor iz njihovih senčnikov nemčurjev naših. Zgodi se še sicer tu pa tam, da kak nemčur prime za pero; ali to, kar pride iz njegovega peresa, je slabo delo brez vsake notranje vrednosti, ker mu manjka domoljubnega duha, manjka notranjega prepričanja, iste navdušenosti do reči, ki edino le more kakemu delu dati notranjo vrednost. Najslavnejši nemški pesnik, govornik ali pisatelj bi postal nekreten, vodén, ko bi jel peti pesem naših nemčurjev, zagovarjati njihova načela. Navdušenost vzbujajo namreč le junaška dela, naši nemčurji pa bi ne našli nobenega Homerja.

Kar trdimo tu o nemcih, to velja tudi o Slovencih. Pesniki in pisatelji naši so bili vsi domoljubi, vneti in goreči za blagor naroda svojega, niti o enem ni znano, da bi bil vlekel z nemčurji in zaničeval svojo mater. Da bi bili Slovenci že davno ponemčeni, gotovo ne bi imeli nobenega Vodnika, Tomana itd., a mesto teh tudi drugih ne iz svoje srede, kakor res nemčurji pri nas nimajo in niso imeli nikdar med seboj ne enega količkaj vrednega pesnika, niti pisatelja; vse, kar so taki možje skovali, je zginilo ko dim in ne bo prišlo več na dan. Dela pa, ktera izvirajo iz pravega domoljubja, slovó, dokler diha zadnji sin naroda. —

Trditev naša, da odpadnik ali renegat s svojo narodnostjo vred vrže vse dobre lastnosti od sebe in je nezmožen na duševnem polju kaj dobrega producirati, je najbolj sijajno dokazana na sedanjem kolovodji kranjskih nemčurjev, gosp. Dežmanu. Dokler mu je srce za naš narod, za materni jezik bilo, je imel pevsko žilo, kar dokazuje znana lepa pesem njegova: „Proklete grablje“. Ko pa je nemčur postal, mu je usahnila ta žila in se nikdar več odprla. Duševna dela njegova so brez tečne vrednosti in bodo brž pozabljena, kar je dobro za-nj, kajti če bi pozneje kedaj zopet na dan prišla, gotovo bi osenčevala njegov spomin, če ga kaj bo. Da bi bil pa ostal, kar je bil do l. 1848, gotovo bi mu ne bila usahnila pevska žila, iz peresa njegovega bi bila brez dvoma tekla dela, ki bi bila vrstena med najboljše pisatelje in pesnike naroda slovenskega. Ker pa se je pridružil sovražnikom in zatiralcem naroda svojega, je zavrgel samega sebe, kakor ga je ločil narod od sebe in ga bo tudi po smrti njegovi pozabil.

Iz vsega tega je jasno, da nam žuga pogin, duševni in materijelni, ako popustimo na-

rodnost svojo in se podamo nemčurstvu. Obstanek ima le, kar je naravno; kar naravno ni, mora prej ali kasneje poginiti, kajti kar ni naravno, ni zdravo. Na svetu pa ga menda ni naroda, ki bi hotel se sam vničiti, marveč vsak brani svoj jezik, šege svoje, vero in domovino svojo, dokler more. Zato se tudi mi ustavljamo nemčurstvu, kolikor moremo in po postavah smemo. Res nespametni bi bili, ako bi redili gade na prsih svojih, ki nas bi potem pikali.

Posnemajmo v tem brate naše Hrvate. Tudi na Hrvaškem je bila sila nemčurska prej taka, da ni mogla narodna reč nikjer kviško. Še dandanes bi Hrvatje ne imeli svojega lastnega vseučilišča, ko bi pri njih nemčurstvo ne bilo popolnoma ob tla. Res, da še niso popolnoma svobodni, ker jih zavira še vedno Madjar; ali ta je dandanes že skoro na kantu in tako bodo Hrvatje popolnoma svobodni narod, kar bi nikdar ne bili, ko ne bi bili nemčurske kače vničili s tem, da so ji glavo strli. Zdaj živi mnogo nemcev med njimi, a ti so ob vso moč in s Hrvati prav lahko shajajo, ker ne vganjajo veliko-nemške politike, marveč so si zapomnili rimski izrek: „Če si v Rimu, živi rimljansko.“ Do tega so Hrvatje nemčurje prisilili; kdor ni hotel ravnati se po tem, je pobral kopita in šel, večina pa se je spametovala in ostala ter se sprijaznila s Hrvati. Tako bo tudi pri nas, če Bog dá in sreča junaška! Le trdno se lotimo boja proti nemčurstvu, in ne odnehajmo. Naša reč je pravična, tedaj mora biti zmagana naša.

Dika jugoslovanska.

(Konec.)

Razun tega je naša mladina večidel potrebna in siromaška, toraj naj Zagrebčani, ktere

Hanani,

ali

poslednje dni v Jeruzalemu.

(Spisal E. Guenot — poslovenil F. Jaroslav.)

(Dalje.)

Centurij zapove peljati Rimca tudi k onim jetnikom, s kterimi se je najostreje postopalo. Ti nesrečniki so skoraj polgoli prilezli iz mračnih zasmrajenih ječ; poklekivši pred Rimca lepo so ga prosili, naj jih reši strahovitih ječ. Ljudomili Emilij je obetal, da jim gotovo pomore takoj, kedar se napravijo uradna pisma, za ta čas pa je ukazal dati jim nove obleke in boljšega stanovanja. „Rad bi se še kaj več pogovarjal s teboj“, dejal je centuriju, „da bi se še bolje izvestil o tukajšnji nerednosti, ali primanjkuje mi časa. A zarašam se, da hočeš ti kot pravi poštenjak odslej dušiti slehrno krivico, vzlasti ti priporočim hromega Demo, priskrbi mu boljše postelje in postrežbe.“

„Ali ravno njega najhujše črti Farizejec Jonadab; vedno mi naroča, naj zelo ostro postopam z možem.“

„Postopaj tako, kakor jaz veleвам; nič se ne boj. Pooblastujem te, da primeš Jonadaba, kedar pride pred te. Naj izvejo ljudje, da rimska pravičnost ni puhla beseda. Če ti bo kak Farizejec zastran tega ugovarjal, le reci mu, naj gre k deželnemu načelniku sirskemu, ki bo gotovo učinil svojo dolžnost.“

XIII.

Herodovci.

Solnce je bilo že zašlo, ko se je Emilij povrnil k svojemu voditelju, a ta naveličan dolgega čakanja in misleč, da bo gospod pri poveljniku čez noč ostal, postavil je bil konja v konjak.

Rimcu pa ni bilo po volji, da ni mogel nemudoma odjezditi, toraj je nekako ostro zaprhal nad Judom: „Joel, kaj pa misliš? Ali ne veš, da greva naprej?“

„Kaj, gospod, naprej?“ oglasi se voditelj, s potegnjenim glasom. „Naprej bi rad jezdil, pa tako pozno? Daj si dopovedati, potje so nevarni, ravnokar sem slišal, da . . .“

„No, kaj bi se bal! Saj znaš, da se mi mudi in da moram zato po noči potovati, da preje dospem tje, kamor sem namenjen.“

„I gospod, ali boš kaj na dobičku, če te potoma primejo. Jaz se ne bojim vsake sence, ali nalašč se pa tudi ne nastavljam tolovajem.“

„Saj te ne silim, če nečeš iti ti, poiščem si novega voditelja.“

„E kaj še, vitez Emilij, jaz nisem nehvaležnik, prav res nisem, in zato te nečem zapustiti sedaj, ko najbolj potrebuješ voditelja. Naj bo, vse eno te spremim, samo dovoli, da razložim . . .“

„Molči, molči! Osedlaj konja, potoma te hočem poslušati, da nama preje prejde čas.“

Med tem ko je Joel sedlal konja, šel je Emilij večerjat. Kmalu potem sta se v brzem diru spustila po cesti proti Jordanu. (Dal. sl.)

je Bog blagoslovil, pomislijo, da ni lepše pred Bogom in pred narodom bolj zaslužne stvari, nego sirote v učenju podpirati. Bog sam vé, kateri sirotek je z božjim znamenjem zaznamnjan in poklican v viši stan, in jaz mislim, da ni večje radosti na svetu nego videti, ko je nekdanji sirotek postal častit in slaven človek, ter pomisliti, tudi jaz sem temu pripomogel nekoliko s svojo podporo.

Našel sem jaz dosti veliko število dolžnosti; pa da se mi ne poreče: drugim pridiguješ, samemu pa nečeš, evo me i do samega sebe.

Jaz sem skoro za vsako gimnazijo v naši deželi, ako se dobro spominjam, nekaj storil; kjer sem mogel, rad sem podpiral učence siromake, in žal mi je, da nisem mogel tega storiti še obilniše, in prosim tiste vrle mladence, ki so zastonj se obračali na me, da mi oprostijo; poleg velikih mojih stroškov ni mi mogoče bilo dospéti na vse.

Sedaj pak polagam s posebnim pismom v roke vseučiliškega senata deset tisuč forintov v papirjih Senjskega broderskega društva za podporo siromaških dijakov na vseučilišču. Kolikor ti papirjine bi morda dosegli nominalne vrednosti, čem jaz s časom primanjkljaj rad nadoplatači, kakor tudi dodati dividendam, kolikor bi te nesle manj od 5% na leto.

Starašinom in učiteljem vseučilišča pa svetujem, naj se o tej priliki sklene zbor, kteremu bi se morebiti mogli pridružiti tudi izvrstniši učenci, ki imajo pri svojih vrstnikih zaupanje; pa naj se povabijo vsi magnati ali velikaši in vsi premožnejši stanovniki naše domovine, da vsaki po svoji moči darujejo v blagi namen, v podporo učencev siromakov. Opazilo se je, da razun treh slovečih in v narodu našem znanih boljarskih rodovin ostalih magnatov ni bilo pri odpiranju vseučilišča. Jaz sem sam pri sebi prepričan, da se to ni zgodilo nalašč ali hotomice. Snovala se je blaga reč, ktera mora vsem brez razločka stanú in stranke ležati na srcu, ter leži brez dvoma na duši in srcu tudi naši domači aristokraciji, ktera se je vedno odlikovala z blagodarnostjo in velikodušnostjo. Prepričan sem v duhu svojem, da se bode tudi sedaj sijajno potrdilo to, kar sem spregovoril.

Naj mi oprostí vseučilišče in vsaki posamezni, da sem to spregovoril ravno jaz. Narod je tudi o odpiranju vseučilišča neki del slave, ki gre njemu samemu, pred vnanjim svetom dobrotno prenesel na me. Naj mu bode za to vekovita hvala, in naj bode narod prepričan, da ga čem vedno ljubiti do groba in celo unkraj groba. Bog je meni brez kakih mojih zaslug neizmerno dobrotljiv bil že v mladosti moji. Ljubi Bog od mene ne potrebuje ničesar, ampak je namesto sebe odmenil mi narod, kateri ima sto rev in potreb. Jaz iščem toraj dolg svoj poravnati Bogu ter k usmiljenju do mene skloniti ga na sodnji dan. Ali prav iz tega vzroka, ker je pri undanju svečanosti narod mene tako posebno odlikoval, menil sem jaz, da sem dolžan te tri besede spregovoriti vseučilišču; nadejam se pak, da je to, kar je rečeno, vzeto iz srca in vesti samega naroda.

Sklepajoč svojo besedo spominjam se na neko znamenito dejanje iz življenja sv. Avguščina. Sv. Avguštin, bivši osemnajstletni mladeneč, čital je razpravo Ciceronovo o Kvintu Hortensiju, slavnem govorniku. V tej razpravi rimski modrijan po svoji navadi tako čudovito opisuje modrost in dobičke, ki jih ona ponuja človeku, da je mladeneč, orlovskega uma in

vzleta postal ves zamaknjen ter sklenil dotlej ne mirovati, dokler si ne pridobi modrosti. Žalibože razprava Ciceronova je poginila; toda iz vsega srca in vse duše želim jaz, da se krasna mladina naša, slušajoč na vseučilišču potrebne in razumne nauke svojih učiteljev, v tisti želji kot sv. Avguštin vname za pravo modrost, ktera je sklenjena vedno z ljubeznijo do Boga in človeka; in ako je mogoče, še bolj goreče želim in prosim Boga, da jo najde ondi, kjer se edino nahaja, kjer jo je tudi sv. Avguštin našel sebi na neumrlo slavo, to je, v večni besedi božji, v sv. evangeliju. Ako je tudi res, da se nauk in znanje iz raznih knjig more jemati; vendar je sveta, po skušnjah vseh časov in vseh narodov potrjena resnica, da se prava modrost nahaja samo pri njem, ki je večna luč božja, ktera svétiti ima v duhu in v srcu vsakega človeka, kateri pride na ta svet. Jaz sem rekel, dobri Bog pa naj blagoslovi!"

Josip Juraj Strossmayer.

To so toraj tri besede, ktere je slavni vladika Bosensko-Djakovski in Sremski spregovoril novemu narodnemu vseučilišču v Zagrebu, kedar je nazimo zaradi zdravja odhajajoč na Laško daroval bil posebej 10.000 gld. v podporo siromaškim vseučilišnikom, ter jih je o novem letu priobčil po „Zagr. kat. Listu“ br. 1—4. Prišedši o velikonoči z Laškega domu je koj spet daroval 40.000 gld. v ta namen, da se v Zagrebu sezida poslopje za krasne umetnije in za akademijo samo, in v posebnem pismu, v kterem narodu svojemu poklanja vso svojo dragoceno umetninsko zbirko, kaže tudi izvrstno, da dobremu in resničnemu nasprotovati ne sme, kar hoče biti lepo in pravo.

Kdor verno prebira one tri besede Strossmayerjeve, vidi in čuti, kako so krasne in vesele, tim bolj, ker se jih nekteri že niso nadejali od te strani. Dika jugoslovanska bodo one vsej mladini jugoslovanski, posebej vseučilišnikom, ako jih zvesto spolnovali bodo v vsem svojim dejanji in nehanji. — Koliko nadopolne mladine slovenske odhaja leto na leto v više šole proti severju, kjer je pa pokvari slana mnogo za vselej — slana, ktero je grozno zaznamnjal tudi slavni Josip Juraj v svojih očetovskih besedah. Da bi nadejati se mogli, da se to v Zagrebu godilo ne bode, marveč da zdrava na duhu in telesu prihajala bode od onod mladéž slovenska domú, kolika bi bila to vsem Slovencem tolažba! To pa bode le, ako verno izvrševalo bode zlato oporoko velikega svojega Mecena, in tedaj bode vseučilišče hrvaško prav res dika jugoslovanska. Tega želimo pač vsi, ne le Slovenci, ampak sploh Jugoslavlani, in to bode še le na pravo slavo velikodušnemu daritelju, ki se prav imenuje tudi dika jugoslovanska, in ker ravno danes obhaja slavni Juraj veseli svoj god, s „Slovencem“ čestitamo obdarovani že tudi Slovenci (na pr. Čitalnici, Matici 1000 gld.) hvaležni, rekši z vrlim pesnikom slovenskim:

Saj boljš'ga Slava nima sina,
Ko Tebe, verli naš vladika!
Časti in ljubi domovina
Te, roda naš'ga „kinč in dika“! —
Istinič.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. aprila.

Avstrijske dežele.

Dunajski listi so bili raznesli novico, da tovarnar Sigl je večini svojih delavcev dal slovo. Zdaj pa zopet poročajo, da se to ni

zgodilo, ker mu je vlada preskrbela denarjev. Pravijo namreč, da Sigl ima dela dovolj, pa banke niso hotele upati mu, ker mu je že pri krah moral vlada priskočiti na pomoč, da ni zmrznila njegova tovarna. Če ga je vlada res zdaj zopet spravila na noge, bodo z enako pravico tudi drugi tovarnarji od vlade zahtevali pomoči, ker ti ustavovorni vitezi v svoji drznosti menijo, da vlada njim mora pomagati, če tudi ne ve, odkod vzeti.

Na Dunaju imajo ta teden srenjske volitve. Dve stranki si tam stojite nasproti, t. j. stranka vladina z dr. Felderjem na čelu, pa stranka predmestnih demokratov pod vodstvom dr. Schranka, ktera vladi ni prav po volji. Ta stranka je pri volitvah za državni zbor zmagala s svojimi kandidati in skuša, zdaj tudi občinski zbor dunajski spraviti v svoje roke. Za vlado bi bil to silno hud udarec, ker bi se jej potem lahko očitalo, da še Dunajčani ž njo niso zadovoljni.

O **Štremajerjevih** groših „Politik“ poroča, da se bodo letošnje leto boje zadnjikrat delili, ker se bodo znanprej v to obračali doneski, ki se bodo vsled nove postave plačevali v verski zaklad. Vlada se je tudi letos obrnila do škofov, da bi posredovali pri tej podpori, pa ordinarijat litomeriški je to odločno odrekel, ker mu vest ne pripušča vdeležiti se pravno in pravno nepripuščene reči. Tudi se ordinarijat sklicuje na to, da se ta podpora deli političnim namenom na korist.

V **Vogerskem** zboru je minister Wenckheim odgovoril na interpelacijo o silnem množanju Judov. Vladi, je rekel, so vsi prebivalci enaki; agitacije protijudovske ne bode podpirala; odkar so se Judom dale enake pravice z drugimi narodi, je zginilo judovsko vprašanje. Na interpelacijo o sosednih železnih je minister odgovoril, da vlada izdelavi teh železnic ne nasprotuje, ampak srčno želi, pa ker so se ji dotični načrti predložili še le pred nekimi tedni in je reč silno važna, ne more obljubiti dotične postave predložiti že sedanjemu, gotovo pa jih bode predložila prihodnjemu zboru.

Vnanje države.

Pruski ministri so se 16. t. m. posvetovali o načrtu samostanske postave, s katero je Bismark hotel vrat zaviti vsim samostanom in cerkvenim družbam. Istina je, da se mnogim ta postava zdi nevarna in da cesar še ni dovolil predložiti je deželnemu zboru.

Vratislavski knezoškof Förster je v soboto obhajal svojo zlato mašo. Vlada je bila vradnikom svojim prepovedala vdeležiti se te slovesnosti, ki je pa zaradi tega še bolj pomenljiva, ker se je v njej razodevala odkritosrčna ljubezen in vdanost do višjega svojega pastirja. Knezoškof so pri tej priliki dobili veliko lepik daril in spominjkov. Duhovščina jim je podarila zlato medalijo z njihovo podobo, ktero je izvrstno izrezal dunajski vrezovavec in akademiški profesor Radnicki. Vseučilišniki katoliški so jim izročili krasno od 200 dijakov raznih fakultet podpisano adreso. K slovesni sv. maši so jih spremljevali vitezi malteški, katoliški plemenitniki, pa na stotine duhovnikov, ki so bili iz vseh krajev jako razširjene škofije skupaj privreli. Misel, da bodo višjega pastirja morda kmalo siloma odtrgali od njegovih ovčic, je pač nekoliko grenila prelepo slovesnost, a sivega starčeka bode tolažila zavest, da ima zvesto čedo, ki se ga bode tudi v stiski in preganjanji držala z nepremakljivo ljubeznijo in spoštovanjem.

Francoska si na vso moč prizadeva vrediti svojo vojno, kar je najpoglavnejši vzrok razdražljivosti Bismarkove, ki menda že čuti, da od njega ustanovljeno nemško cesarstvo se ne bo dolgo vzdržalo. „Politiki“ se z Dunaja piše, da pri južni železnici je napovedanih 20.000 konj, ktere bode spravila v Trst, da se od tam po morju prepeljejo v Marseille. Francoska sicer trdi, da ne dela nobenih priprav za vojsko in da nikjer ne kupuje konj. Pa skušnja uči, da s takimi zvižajami se le prikriva resnica.

Cesarjevo popotovanje.

Kakor smo že zadnjič omenili, so cesar 20. t. m. prišli v Spljet, ki je bil krasno okinčan. 40 koč, ki so mesto kazile, so pritej priliki podrli. Na večer bila je pred stanovanjem cesarjevim velika bakljada, ktere se je vdeležilo 800 mestnjakov. Drugi dan ob 8. uri so cesar ogledali od Benečanov sozidano trdnjavo Grippi in vrnivši se obiskali vojaško bolnišnico pa ljudske šole. Dalje so ogledali v muzeju hranjene rimske starine, ktere jim je razlagal muzealni kustos, profesor Glavincc, pa stolno cerkev, ki je bila nekdanja domača kapela rimsko-cesarske palače. Ogledali so tudi vojaško kosarno in jetnišnice, potem pa sprejeli 140 avdijenc in 24 deputacij. Ob dveh popoldne so se peljali v Solin ter tam ogledovali starine iz časov cesarja Dioklecijana, ki je l. 313 tam umrl.

V Dobrovniku se jim bode poklonila turška deputacija, namreč načelnik Bosniški, Derviš paša, 7 višjih in nekaj nižjih častnikov. Cesar so zaukazali, da jih morajo sprejeti kot njihove goste. — 2. maja se jim bode pa v Kotoru poklonil črnogorski knez Nikica s svojim tastom vojvodo Vukotičem in mnogimi plemenitniki. Nedavno je bilo brati, da se bode popotovanje za nekaj dni skrčilo, P. Lloyd pa nasprotno poroča, da se bode za nekaj dni zdaljšalo in da se cesar še le 15. maja povrnejo iz Dalmacije. Zlasti hočejo neki v Dobrovniku (Ragusi) dalje ostati, kakor se je sprva mislilo, in obiskati tudi otok mletski. To popotovanje nam Slovanom daje veselo upanje, da se bode mnogo reči obrnilo na bolje, ker se bodo cesar prepričali osebno, da zvestejših podložnikov nimajo, kakor so Slovani in da jim vstavoverci po krivem podtikujejo državi sovražne namen!

Izvirni dopisi.

Iz Kostanjevice, 19. aprila. Koncem pretečenega meseca ste prinesli v dopisu iz Hrvaškega za nas jako veselo novico, da je v trojedini kraljevini izginila živinska kuga: „ostra zima jo je pregnala“, ste pisali. Hvala Bogu, smo si mislili, rešeni bomo tlačeče nas more — sitne zaprtije; — toda motili smo se, godi se ravno narobe. Ako v resnici na Hrvaškem nikjer ni več kuge, čemu je potem čakati ob Krki? Če jo je ondi zima pregnala, čemu se potem bati, da bi se k nam priklatlila? Tako se pogovarjamo tukaj v Kostanjevici. Toda kaj nam pomaga; nihče nas ne sliši, ali vsaj slišati noče. Kako je v istini unkraj kranjske meje, se ne preišče, in kordon imamo kakor poprej. Veseli so ga edino le vojaki; godi se jim jako dobro, res, za postopanje imajo pa še nekoliko priklade na dan. Ko so šli zadnjič lovci todi skozi na Metliško, da ondi zavarujejo kranjsko mejo, so pravili, da so ravno tako veseli kordona, kakor da bi šli za tri mesece na odpust. Vse druge pa neizrečeno bode v

oči. In kako bi nas ne? Pomladansko delo se je pričelo. Veliko posestnikov je, ki imajo svoja posestva na drugej strani Krke nego domovanje; na njive in v vinograde je treba voziti gnoja in drugo — ali z voli ne smeš čez Krko. Da se ti to dovoli, moraš prinesiti list podpisan od župana in od kordonskega nadzornika, ki pa stanuje v Št. Jerneju. Za vsako delo, koje hočeš opraviti z voli na drugej strani, za vsako reč, koje misliš čez kordon peljati, moraš hiteti k županu v Kostanjevico. A to še ni dovolj, treba se ti je potem prikloniti še mogočnemu oberlajtnantu v Šent-Jerneju, da ti listič milostljivo podpiše. Trud in zamudo časa ti bode javaljne kdo poplačal.

Res ga ne vem razloga, zakaj bi ne bil dovolj samo županov podpis, ako le potrjuje, da je ta ali ta domač človek, da naj se mu toraj ne brani opravljati njegovih opravil? Kaj pač hoče potrditi oberlajtnant? ali mar on človeka pozna? ali gre morda gledat, kje je doma, ali pa vsaj živino, je li zdrava ali ne? Nikoli se ne zgodi, kar svoje ime še podčrtečka k županovemu, pa je. In zavoljo te komedije mora ubogi gospodar iti 2 do 3 ure daleč! Pač, en razlog skoraj vem, zakaj je to potrebno. Vojaki kordonski so brez izjeme sami Madjari, ki ne znajo brati, ki ne umejo besedice slovenske, poznajo pa samo podpis svojega poveljnika, zato mora biti na listu pripečaten. Pa da je temu tako, kdo je tega kriv? Morda mi? Ali slovenskih vojakov ni? zakaj pa hodijo na metliški kordon Slovenci, lovci iz Celja? Zakaj smo samo mi, Kostanjevčani, obsojeni, da moramo trpeti madjarsko nadležnost? zakaj moramo ravno mi imeti ljudi, kojim ne moremo nobene reči dopovedati? zakaj se ravno nam vedno kriči na ušesa madjarski: „nem sabad“ (menda: ni dopuščeno, tako da je zastonj vse dopovedovanje?

Pa kaj hočem zdihovati? — vsaj nič ne pomaga. Raje navedem nektare mične dogodke, ki najlepše kažejo izvrstnost, skrbljivost, prebrisanost in pamet kordona, ali bolj prav, kordonskih vojakov.

Veliko soboto je šel neki kmet iz Malnic čez Krko k svojemu hramu po krme. Imel je od župana list, ali oberlajtnant ni bil podpisan. Naloži, pa ko hoče nazaj čez most: „nem sabad!“ — in dva vojaka skočita pred voz. Zastonj je njegovo izgovarjanje, zastonj županov podpis, zastonj razjasnovanje drugih, od kod je doma, kamo da pelje svojo domačo reč: „oberlajtnant niht unteršrübent“, lomi v eno mer madjar in pred mostom mora ostati voz z „okuženim“ senom, koje pa vendar brez kazni in menda tudi brez nevarnosti okužiti se, smejo iz voza pukati lačne kostanjeviške krave! Pri tem pa tudi omenim, da v njihovih očeh more kugo zanesti samo veliko sena ali slame, ako je malo, pasira brez skrbi, kajti nisem še videl, da bi bili letos komu vzeli slamo iz sedeža na vozu.

Pazljivi so tudi ti madjarski varuhi ali branitelji kuge. G. Gregorič iz Krškega ima posestvo v kostanjeviškej fari na desnem bregu Krke. Pred nekaj dnevi je poslal svojega hlapca tjekaj po krme. Srečno jo je pripeljal čez most, noben vojak ga ni ustavil. Mudil se je še v štacuni, spraznil še dva maselčka v gostilnici, se vsel na voz ter pognal konje. Pa čuj: „nem sabad“ kričaje prileté za njim štirje madjari z nasajenimi bajoneti in eden mu bodalo kar na prsi nastavi. Hlapec (akoravno nedolžen, kajti imel je list pravilno podpisan,) se je tako prestrašil, da ves bled skoraj dalje ni mogel. Kje so bili vojaki, ko je šel čez most, so li spali, ali bili v gostilnici? To sami najbolje vedo.

Še eno smešno.

Ljudje se tu šaliyo z vojaki, češ, da ne poznajo razločka med kravo in volom, kajti vedno govore: konj sabad, krava nem sabad, kedar hoče kdo z voli čez most. Toda pretečeni teden so pokazali še večo bistroumnost ti nastavljeni madjari. V šentjernejskej fari je nekemu posestniku konj crknil. Kostanjeviški konjederec je šel po njega. Brezskrbno pelje mrho; a kaj se zgodi? Pride že na most, tu skočita za njim dva vojaka, ter mu ne pustita dalje. Prička se nekoliko z njima, češ, da če zdrav konj ne zanese kuge, je crknjena mrha tudi ne bode. Pa nič ne pomaga — vojaka si menda mislita, da je mrha krava in konjederec ne stopinje ne sme naprej. Nekoliko iz sramote (kajti take reči se rade hitro naprej spravijo), nekoliko iz jeze potisne voz nazaj ter kriči: „Tu imaš mrho, pa jo žri!“ jo vrže na tla pred kolibo ter zdrdra domu. — Kaj pa sedaj? plen imajo, ali kamo z njim? Precej po noči jo mahneta dva v Šent-Jernež za svet prašat oberlajtnanta. Kako ju je pač pogledal bistro-umneža, kaj jima rekel, tega ne vem. Le to mi je znano, da je ukazal g. županu Severju, naj spravi mrho s pota. Toda župan je bil pameten ter je odgovoril: „Vsaj jo je peljal včeraj, kaj ga niste pustili? Spravite jo sami!“ Zdaj gredo h konjedercu ter ga prosijo, naj pride po crknjenega konja. „Včeraj ste mi ga vzeli, pa ga imejte“, pravi, „vendar pridem ponj, če ga sami naložite ter mi plačate za trud 4 goldinarje.“ Kaj so hoteli, mrha ni smela ondi ostati, vdati so se morali. Koliko je bilo smeha, ko so se koščati madjari vpirali s staro mrho, ko jo je konjederec zmagonosno prav počasi peljal skozi Kostanjevico, si lahko mislite.

Ta komedija zarad stražarske modrosti je pa tako razkačila g. oberlajtnanta, da je boje rekel v prvej jezici, da ne bode nikogar več pustil čez most z govejo živino. Mi pa pravimo, da tega ne bomo prašali g. oberlajtnanta, marveč le postavimo ter si vedeli drugej pomoči iskati, ako nas bode hotel krivično tlačiti.

Kdor pomisli, kako se tukaj ravná, se mora čuditi, da ljudje toliko potrpe. Res, hvala Bogu, da je Dolenjec miren človek. Da bi bilo to na Gorenjskem, ne šlo bi tako gladko. Sl. vlado pa vprašamo, bode li kaj storila, da se kordon odpravi, ako ni več potreben, dežela reši velicijh stroškov, tukajšnje ljudstvo pa težke more? — Če pa to ni mogoče, bode li vsaj skrbela, da se ljudem breme polajša, kolikor je brez nevarnosti mogoče?

Revščina je pri nas velika. Posebno nam manjka klaje za živino. Lani smo dobili jako malo sena; veliko je bilo tudi poblatenega od povodnji, — zima je bila dolga, da živina ni mogla nič na pašo, sedaj je pa strašno pomanjkanje. Cent sena velja 2 gl. do 2 gl. 30 kr., pa ga še ni lahko dobiti. Ljudje že sploh gonijo na pašo, akoravno še ni kaj ugrizniti; kajti večidel je še vse rujavo. Zima nam je pa tudi sicer precej škode napravila. Rēž je tu in tam precej pozebla, stare trte so sploh popokale, iz nekterijh vinogradov so morali vreči do polovice trt. Slabo znamenje!

Domače novice.

V Ljubljani, 24. aprila.

(Zarad razširjanja ponarejenijh bankovcev po 1 gold.) sta bila pri porotni sodnji obsojena Jaka Kokalj in Jože Ušeničnik iz Poljan nad Loko, prvi je dobil 5, zadnji pa 4 leta težke ječe.

(Svarilo.) Luteranarji so pritisnili z vsilovanjem svojih popačenih biblij ali „sv. pisem“; celi zaboj z napisom: „Novi zakon“ jih boje nekdo vlačil in ponuja po hišah po Ljubljani in razmetava po 25 kr. Slovenci, varite se krivovercev, njih tujstva in njih „sv. pisem“, ki jih ponujajo v vsih jezikih — tudi slovanskih.

(V mestno starešinstvo) so naši odborniki gg. Potočnik, Petričič, Goršič in dr. K. Bleiweis že stopili.

(Slovensko gledišče.) Gospodični L e d a r j e v i bi bili privoščili pač bolj polno hišo, kakor je bila v četrtek, in to zavoljo jako mikavne igre, pa tudi zavoljo gospodične same, ki je — dasiravno skonca na odru ni bila nikakor doma — vendar poprijela se tega prostovoljno izbranega poklica s tako marljivostjo, da je njen napredek vsakemu očiten. Ali tak uspeh benefice, kakor je bil nji, ne more nobenega igralca spodbujati, na ta način si občinstvo ne bo ohranilo slovenskega gledišča. — Igralo se je skoz in skoz dobro, zlasti gospodična Podkrajškova in g. Schmidt, katerih nalogi ste težavni, sta nam zopet kaj mojsterkega pokazala. Vrlo je igrala tudi gospodična Ledarjeva, gospodje Nolli, Kajzelj, Šušteršič in drugi v manjših nalogah so k lepemu vspehu igre izdatno pomagali. — Jutri v nedeljo 25. t. m. bo imel gospod Š u š t e r š i č svojo benefico. Schillerjevih „Razbojnikov“, na ktere je mislil, mu sicer ni mogoče dati, ker ne more oblek iz Zagreba dobiti, a dal bo zelo mikavno in že znano igro „Zblaznela je“ in burko „Gluh mora biti.“ Ker je gospod Šušteršič jako porabljen igralec zlasti intrigantnih nalog, je pričakovati, da ga bo občinstvo s tem še bolj k pridnosti spodbudilo, da mu bo ta večer vse prostore napolnilo.

Razne reči.

— Razpisi učiteljskih služeb na Slovenskem. Na Štajarskem: Podučiteljska služba v Novi cerkvi (okraj celski) s 480 gld. in stan. do 30. aprila. Učit. služba v Soštanji (3razredna šola) s 600 gld. do 15. maja na kr. š. svet. Učiteljska služba v Novi štifti (1r. š.) v gornjegradskem okraju z 600 gld. do 15. maja na kr. š. svet. Podučiteljska služba v Brežicah (5razredna šola), s 560 gld. in 60 gld. doklade do 30. aprila.

Na Kranjskem: Učiteljska služba na 2razredni šoli v Trebnem s 450 gld. v 6 tednih (od 28. marca) na kr. š. svet. Učiteljska služba na 2razredni šoli v Čermošnicah s 400 gld. do 25. t. m. na kr. š. svet.

— Premembe v učiteljskem stanu po Slovenskem. Na Kranjskem. G. Jožef Mesner, učitelj v Šent-Kocijanu pri Turjaku, pride v Komendo pri Kamniku; g. Jan. Novak, iz Prečine v Šent. Mišel pri Rudolfovem, G. Edvin Blenk, zač. učitelj pri sv. Jakobu na Savi, pride v Kostivnico na Štaj., tudi začasno.

— Duh. spremembe v lavant. škofiji: Prestavljeni so oč. gg. kaplani: Planinšek Jak. v Šmarten v Rožni dolini; — Govedič Jan. v Artiče; — Pihler Sim. v Šmarten pri Šaleku; — Pečar Jož. v Šentvid pri Ponkvi; — Horvat Jož. v Loko; — Tamše Val. v Šetale.

Umrli so:

20. aprila. Albert Fink, mest. stražnik dvojček, 1 dan, vsled prezgodnjega poroda. — Gregor Francišek, delavec, 71 l., — in Helena Pogačnik, inšt. reva, 94 l., oba za oslavljenjem. — Marija Stembov, posestnika otrok, 1³/₄ za vnetjem vratu.

21. aprila. Anton Krenner, trgovec, 33 l., za kozami. — Pavel Janež, učenec II. realnega razreda 13 l., za pljučnim oslavljenjem. — Marija Tomšič, mizarja hči, 9 l., in Adolf Veneajs, sod.

pristava, 22 m., oba za vnetjem vratu. — Matilda Kurent, gostaške vdove hči, 14 l., za vročinsko boleznijo. — Katarina Fink, mestn. stražnika dvojčica, 1 dan, za slabostjo. — Miha Sušnik, krčmar, 50 l., za pljučnico. — France Šetina, kovača sin, 30 l., za srčno napako.

22. aprila. Andrej Pizdič, 39 l., za pljučno sušico. — Katarina Wiest, gozdarja vdova 72 l., za vodenico.

Telegrafične denarne cene 23. aprila.

Papirna renta 70.75. — Srebrna renta 74.80. — 1860letno državno posojilo 112.10 — Bankine akcije 964. — Kreditne akcije 236.50. — London 111.20 — Srebro 103.40. — Ces. kr. cekini — 5.25.20Napoleon 8.88.

Denarstvene cene. 18. aprila.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	70 80	70 90
5% renta v srebru	74 85	75. —
Srečke (lozi) 1854. l.	105.75	106 25
„ 1860. l., cel.	111.75	112.90
„ 1860. l., petinke	116 25	116 15
Premijski listi 1864. l.	126. —	126.75
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	93. —	94. —
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—
Ogerske po 5%	79.75	80.25
Hrvaške in slavanske po 5%	80.75	80.75
Sedmograške po 5%	75 70	77.75
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	967. —	968. —
Unionske banke	114.65	115.25
Kreditne akcije	238. —	238.25
Nižoavstr. eskomptne družbe	800. —	805. —
Anglo-avstr. banke	136.50	136.75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	164.25	167.75
Tržaške „ 100 „ k. d.	109. —	109.50
„ 50 „ „ „	54.50	55. —
Buenske „ 40 gld. a. v.	27.75	28.50
Salmove „ 40 „ „ „	35.75	36.50
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	27.75	28. —
Clary-jeve „ 40 „ „ „	27.50	28. —
St. Genois „ 40 „ „ „	27.50	28. —
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	21.25	21.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	22.75	23.75
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.23—	5.23—
Napoleonsd'or	8.87	8.86—
Srebro	103.40	103.55

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k						
	Pšenice	Rži	Jekmena	Ovsa	Turšice	Ajde	Soršice
▼ Ljubljani	2.50	1.70	1.25	1.10	1.55	1.50	1.90
▼ Kranji	2.55	1.75	—	1.00	—	1.50	—
▼ Loka	2.55	1.70	—	1.00	—	1.50	1.50
▼ Novomestu	2.55	1.75	1.40	0.95	1.60	1.60	2.00
▼ Sodražci	2.60	—	1.55	1.00	1.80	1.60	1.65
▼ Mariboru	2.25	2.85	1.95	1.10	1.50	1.25	1.60
▼ Ptuj	2.15	1.70	1.50	1.00	1.35	1.25	1.60
▼ Celji	2.50	2.00	1.20	1.30	1.60	1.50	1.60
▼ Celoven	2.25	2.15	1.60	1.05	1.44	—	—
▼ Trstu	2.60	1.76	1.92	1.00	1.85	—	—
▼ Zagrebu	2.12	1.65	1.35	0.90	1.40	—	—
▼ Varaždinu	2.10	1.55	1.30	0.95	1.30	1.10	1.05
na Dunaju	2.50	1.90	1.50	1.22	1.60	—	—
▼ Peštu	2.45	1.50	1.60	1.10	1.75	—	—
▼ Pragi	2.60	2.16	1.85	1.45	—	—	—
▼ Građu	2.20	1.00	1.30	1.23	1.60	—	—

10.000 goldinarjev

popilarnega denarja se posojuje proti 6% obresti in postavnemu zavarovanji. Oglasi se pri

dr. Mosche-tu.

V Ljubljani 22. apr. 1875. (34—2)

Pravi

Wilhelmov

antiartritčni antirevmatični

čaj za čiščenje krvi.

(Čisti krv zoper protin in revmatizem)

je kot

spomladno zdravljenje

edino gotovo zdravilno krv čisteče sredstvo,

kar je od prvih medicinskih avtoritet Evrope

bilo z najboljim uspehom upotrabljavano.

Ta čaj čisti celi organizem; preišče, kakor nobeno drugo sredstvo, dele celega trupla in odvrne iz njega po notranjem upotrebljanju vse nečiste za bolezni nabrane reči; tudi je učinek gotovo ustrajajoč.

Temeljito ozdravljenje protina, revmatizma, otročjih žil in zastaranih trlovratnih boleznih, vedno gnoječih se ran, kakor vseh spuščajev pri spolnih boleznih in po koži, mazolov po telesu ali po licu, lisajev, sifilitičnih ran.

Posebno ugoden uspeh je imel ta čaj pri zagnjetenji jeter in vranice, eiako pri zlati žili, zlatenici, silnem bolenju po čutnicah, kitah in udih, potem pri tišanju v želodcu, vetrovih, zsporu, vodnih nadlogah, močerji, moškem oslavljenju, toku pri ženah itd.

Bolezni, kakor bramorji, žlezni otok, ozdravijo naglo in temeljito, ako se pije čaj neprenehljivo, kajti on je bladeče sredstvo, ki raztopi in žene scavnico. Celi kup spričeval, pripoznavalnih in pohvalnih pisem, ki se tirjane zastoj dopošiljajo, spričujejo resničnost zgorej navedenih razlogov.

V dokaz rečenega navedemo tukaj vrsto pripoznavalnih pisem:

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u.

V Sparsndorfu pri Assigu ob Elbi 18. okt. 1874.

Vaša blagorodnost! Šest let že sem trpela najhujše potične boleline na nogah, pa nisem dobila nikjer nobene pomoči. Ko sem dobila slučajno Vaš izvrstni čaj za čiščenje krvi in ga pridno pila, sem k mojemu veselju precej čutila, da mi pomaga, kajti hude boleline so toliko ponehale, da sem se vsaj mogla prosto gibati, v telesu pa sem čutila tako zdravje, kakoršnega žalibog! se že več let nisem veselila.

Ker sem trdnega prepričanja, da me bo Vaš zdravilni čaj popolnoma ozdravil mojega trpljenja, Vas lepo prosim, pošljite mi po pošti še en paket Vašega čaja za čiščenje krvi.

Nadja se, da bom, kar želim, kmalo dobila, se podpisem spoštovanjem

M. Ana Thiele,

soproga tesarskega mojstra.

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u

V Kirchbergu ob Wagramu 29. okt. 1874.

Pošljite mi s poštnim povzetjem prej ko mogoče dva zavitka po 8 porcij čaja za čiščenje krvi; mi prav dobro dč in moja bolezen je že mnogo zboljšana.

Spoštovanjem

Alojzij Figlmüller.

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u.

V Ratiboru pri Šiška-Mali Tabor 20. nov. 1874.

Častiti gospod! Ker se je Wilhelmov čaj pri moji ženi, ki je bila že čez 20 let bolna, prav dobro obnesel, se obračam zopet do Vaše blagorodnosti, da mi pošljete tri pakete proti poštnemu povzetju.

Spoštovanjem

(18—9) Jože Heihl, kmetovalec.

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritčni antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritčnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchenu pri Dunaji ali v mojih časnikih navedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnik pripravljen, s podukom v različnih jezikih 1. gld., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva se pravi Wilhelmov antiartritčni antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi dobiva: v Ljubljani pri Petru Lasniku; v Postojni, pri Jožetu Kupferschmidu; v Celji, pri Baumbachu, lekarju, Francu Rauscherju, lekarju in Karolu Krisperju; v Gorici pri Franzonič-u lekarju; v Celoven pri C. Clementschitschu; v Mariboru Alois Quandestu; v Prassbergu pri Tribucu; v Novem mestu pri Dom. Ricoli-u; v Beljaku pri Matevž Fürstu; v Varaždinu pri dr. A. Halterju lekarju.